

บทสรุป

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในยุโรป ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่คงความเป็นเอกราชไว้ได้ การที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในท่ามกลางประเทศที่อยู่ใต้การปกครองของประเทศมหาอำนาจตะวันตกซึ่งพิพัตในสงครามครั้งนั้น ประเทศไทยจึงได้ประกาศนโยบายเป็นกลางและทำกิจการสัญญาไม่รุกรานกับฝรั่งเศส อังกฤษ และทำสัญญาจำเวียงทางพระราชไมตรีและทางเคารพบูรณาอาณาเขตกับญี่ปุ่น ทั้งนี้ก็เพราะว่าไทยไม่ต้องการเข้าไปพิพัตในสงครามครั้งนี้ด้วย ต่อมาภาวะการรบต่าง ๆ ในเอเชียก็ยิ่งทวีความยิ่งขึ้นเมื่อประเทศญี่ปุ่นซึ่งขยายกำลังทหารและกำลังทำสงครามอยู่กับจีน ได้ทำสนธิสัญญาไตรภาคีกับเยอรมนี และอิตาลี และทำสัญญาความเป็นกลางกับรัสเซีย การทำสนธิสัญญาและสัญญากังลาวของญี่ปุ่นก็เพื่อให้การขยายขอบเขตทางทหารของญี่ปุ่นปลอดภัยยิ่งขึ้น จึงเป็นที่คาดหมายกันในหมู่ผู้นำไทยว่าสงครามใหญ่ในเอเชียเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นที่คาดหมายกันว่า สงครามครั้งนี้จะกระทบกระเทือนถึงประเทศไทยด้วย จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เมื่อครั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในรัฐบาลของพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้พยากรณ์เหตุการณ์ทำนองนี้เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2480

ผู้นำไทยทราบว่า ความเป็นกลางของไทยเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ด้วยเหตุผล

2 ประการ คือ

1. เนื่องจากนโยบายรุกรานของญี่ปุ่นในรูปแบบของการสร้างวงศ์ใหญ่ด้วยกันทางเศรษฐกิจและการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เป็นอิสระจากอิทธิพลตะวันตก ซึ่งกลายเป็นจุดมุ่งหมายหรือนโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่น

2. เหตุผลทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากอังกฤษสร้างฐานทัพเรือไว้ที่สิงคโปร์ คุนนาน้ำในมหาสมุทรอินเดียไว้ การทำสงครามกับอังกฤษ ญี่ปุ่นไม่สามารถส่งทหารขึ้นบกที่สิงคโปร์ เพราะอาจถูกโจมตีตรงหน้า หรือญี่ปุ่นไม่สามารถขึ้นบกที่พม่าหรืออินเดียได้ เพราะน่านน้ำที่ญี่ปุ่นจะต้องผ่านนั้นอังกฤษมีอิทธิพลอยู่ มีอยู่ทางเดียวที่สะดวกสำหรับญี่ปุ่น คือญี่ปุ่นต้องเข้าไทยแล้วยกทัพผ่านไปตีพม่าและมาลาयाของอังกฤษ

การที่ผู้นำไทยมั่นใจว่านโยบายเป็นกลางเป็นสิ่งที่เป็นไปได้สำหรับประเทศไทย รัฐบาลจึงไม่จริงจังกับนโยบายนี้มากนัก เริ่มเห็นชัดด้วยเหตุการณ์ต่อไปนี้ คือ

1. ไทยไม่อยู่ในแบบแผนของความเป็นกลางอย่างแท้จริง คือไทยทำสงครามกับฝรั่งเศสเมื่อฝรั่งเศสแพเยอรมนีในสงครามในยุโรป และเมื่อญี่ปุ่นเข้ามามีบังคับอินโดจีนของฝรั่งเศสในการที่จะเข้าไปมีอิทธิพลในอินโดจีน ไทยถือโอกาสนี้เรียกร้องดินแดนคืนบางส่วนซึ่งเดิมเป็นของไทยจากฝรั่งเศส รัฐบาลฝรั่งเศสมีนโยบายที่จะรักษาสถานะเดิมของอินโดจีนไว้จึงปฏิเสธคำขอของไทย ไทยจึงไปทำสงครามกับฝรั่งเศสที่อินโดจีนโดยมีความหวังว่าญี่ปุ่นจะให้ความสนับสนุน โดยหารู้ไม่ว่าญี่ปุ่นกับฝรั่งเศสที่อินโดจีนได้ลงนามทำความตกลงที่จะประกันบูรณาการอาณาเขตให้กับฝรั่งเศส

2. สงครามดังกล่าวจึงยุติลงโดยไทยขอให้ญี่ปุ่นเข้ามาไกล่เกลี่ย ผลจากการไกล่เกลี่ยไทยได้คืนแดนบางส่วนคืนมา หลังจากนั้นไทยก็ตกอยู่ใต้อิทธิพลของญี่ปุ่นทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ ที่สำคัญคือไทยทำความตกลงกับญี่ปุ่นทางทหารโดยทางวจา เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2483 (ค.ศ. 1940)

กรณีพิพาทอินโดจีนจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ไทยผูกพันตัวเองกับญี่ปุ่น จนกระทั่งสงครามมหาเอเชียบูรพาเกิดขึ้นไทยต้องเปิดทางให้กับกองทัพญี่ปุ่นที่จะผ่านไปมาลาชยาและพม่า พร้อมทั้งให้ความร่วมมือทางทหาร การเมืองและเศรษฐกิจแก่ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานทัพเข้าโจมตีประเทศมาลาชยา พม่า และอินโดนีเซีย จนได้เข้าครอบครองประเทศดังกล่าว และประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด

เมื่อเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศพม่า มาลาชยา และอินโดจีนของฝรั่งเศสแล้ว ประเทศไทยมีฐานะดีกว่าประเทศเหล่านั้น คือ

1. ทางด้านการเมืองและการทหาร

กองทัพญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทยโดยเจรจาทางการทูตให้ไทยเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น การปะทะกันระหว่างทหารไทยกับกองทหารญี่ปุ่นจึงมีแต่ในวันแรก และในบางจุดที่ญี่ปุ่นเข้ามา ความเสียหายจึงมีน้อยกว่าพม่าและมาลาชยา ประเทศทั้งสองดังกล่าวต่างก็อยู่ใต้อการปกครองของอังกฤษซึ่งเป็นผู้สงครามกับญี่ปุ่น ในมาลาชยาญี่ปุ่นทำการรบอย่างจริงจังเพื่อยึดเอาสิงคโปร์ซึ่งเป็นฐานทัพเรือที่สำคัญของอังกฤษ ญี่ปุ่นไม่ไ้มุ่งไปที่สิงคโปร์ทางด้านหน้าหรือโจมตีสิงคโปร์แต่เพียงแห่งเดียว แต่ญี่ปุ่นใช้วิธีโจมตีสิงคโปร์จากทางทิศเหนือโดยบุกไปจากดินแดนไทยทางภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 จนกระทั่งสิงคโปร์ยอม

จำนวนต่อญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485 ส่วนพม่าญี่ปุ่นเริ่มรุกเข้าพม่าตั้งแต่กลางเดือนธันวาคมจนกระทั่งพม่าตกเป็นของญี่ปุ่นในเดือนมีนาคม ตลอดระยะเวลาที่ญี่ปุ่นและอังกฤษทำสงครามในดินแดนดังกล่าว พม่าและมาดากาสการ์เป็นสมรภูมิรบ ความเสียหายยอมมีมากกว่าไทย ยิ่งกว่านั้นขณะที่อังกฤษถอยออกจากประเทศทั้งสอง กองทหารอังกฤษได้ทำลายเส้นทางคมนาคมและจุดสำคัญทางยุทธศาสตร์เสียหายจนใช้การไม่ได้ ส่วนอินโดจีนของฝรั่งเศสกองทัพญี่ปุ่นเข้าไปตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2483 เกิดการปะทะกันเพียงเล็กน้อยในระยะแรกเพราะมีการเจรจาตกลงทางการทูต หลังจากนั้นทั้งสองฝ่ายได้ทำความตกลงป้องกันร่วมกัน การที่ญี่ปุ่นไม่ใช้ฝรั่งเศสออกไปจากเอเชียตามนโยบายสร้างวงศ์ใหญ่ด้วยกันแห่งเอเชียในการที่จะให้เอเชียเป็นของชาวเอเชียนั้นก็เพราะว่าญี่ปุ่นจะใช้อินโดจีน (และไทย) เป็นฐานทัพในการรุกเข้าไปในดินแดนอื่น

ตลอดสมัยที่กองทัพญี่ปุ่นตั้งมั่นอยู่ในประเทศไทย รัฐบาลไทยยังคงมีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ในการปกครองและบริหารนโยบายภายในประเทศ ทั้งนี้เพราะมีกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีสาระสำคัญตามข้อ 1 ว่า ประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยจะสถาปนาพันธมิตรระหว่างกันและกันตามมูลฐานที่ต่างฝ่ายต่างเคารพเอกราชและอธิปไตยแห่งกันและกัน ส่วนในด้านต่างประเทศไทยไม่อาจติดต่อกับประเทศอื่นใดได้ เพราะประเทศเพื่อนบ้านของไทยล้วนตกอยู่ใต้การยึดครองของญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้การติดต่อกับประเทศเหล่านี้ไทยต้องติดต่อกับญี่ปุ่น ทางทหารไทยไม่ต้องรวมรบ รวมรุกไปกับกองทัพญี่ปุ่น แต่ไทยได้ตกลงกับญี่ปุ่นในการแบ่งเขตที่จะรุก เช่นไทยรุกขึ้นไปทางเหนือเข้าไปในแคว้นเชียงตุง (สหรัฐไทยเดิม) ยึดได้เมืองต่าง ๆ จนประชิดพรมแดนประเทศจีนที่เมืองเชียงล้อในแคว้นยูนนาน กองทัพไทยจึงหยุดเพียงแค่นั้น

สำหรับอินโดจีน ญี่ปุ่นยอมรับว่าฝรั่งเศสมีอำนาจอธิปไตยเหนืออินโดจีน ยังผลให้ฝรั่งเศสยังคงบริหารและปกครองอินโดจีนต่อไป กองทัพของฝรั่งเศสในอินโดจีนยังคงทำหน้าที่รักษาความสงบภายในและไม่ต้องช่วยกองทัพญี่ปุ่นทำสงครามนอกอินโดจีน ยิ่งกว่านั้นญี่ปุ่นยังรับประกันที่จะช่วยป้องกันอาณานิคมของฝรั่งเศสในเอเชียให้ด้วย นายพลเรือเอกคูร์ (Decoux) จึงประคับประคองสถานะภาพอันดีดังกล่าว ระหว่างญี่ปุ่นกับฝรั่งเศสให้ดำเนินต่อไปจนกว่าญี่ปุ่นจะแพ้สงคราม อินโดจีนจึงจะมีปฏิภนเพื่อให้อินโดจีนกลับคืนสู่สภาพเดิม แต่

นายพลเรือเอก กุชทอง เษษฐิภักดีบัญชาหลายตำแหน่งภายในและภายนอกประเทศ ภายในประเทศ ชาวเวียดนามและชาวจีนก่อความไม่สงบอยู่ตลอดเวลา ส่วนต่างประเทศ ฝ่ายพันธมิตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลพลัดถิ่นของฝรั่งเศสซึ่งมีนายเคอโกล เป็นหัวหน้ารัฐบาล ได้พยายามที่จะเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในอินโดจีนและตั้งขบวนการใต้ดินขึ้น จนได้วางแผนการที่จะยกพลขึ้นบกในอินโดจีนเพื่อขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกไป แต่ญี่ปุ่นทราบแผนการลับดังกล่าวจึงทำรัฐประหารในอินโดจีนเมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2488 มีผลทำให้กองทัพ ตำรวจ และพลเรือนชาวฝรั่งเศสในอินโดจีนตกอยู่ใต้อำนาจควบคุมของกองทัพญี่ปุ่น ส่วนกองทัพที่ซัดขึ้นและต่อสู้จนหมดสิ้น หลังจากนั้นญี่ปุ่นให้รัฐต่าง ๆ ในอินโดจีนประกาศเอกราช และญี่ปุ่นเข้าควบคุมตำแหน่งสำคัญทางการเมืองและการปกครอง

ในประเทศไทยก็มีขบวนการเสรีไทย และวางแผนการร่วมกันกับฝ่ายพันธมิตรที่จะร่วมมือกับพันธมิตรกวาดล้างกองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย ญี่ปุ่นยังจับได้ว่ามีการสร้างสนามบินลับ ตลอดจนการทิ้งระเบิดของฝ่ายพันธมิตร แต่ญี่ปุ่นไม่อาจปลดอาวุธทหารไทยได้เช่นที่ทำกับอินโดจีนเพราะเหตุผลที่สำคัญทางยุทธศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ของไทย ในขณะนั้นเป็นระยะปลายสงคราม ญี่ปุ่นเสียเปรียบฝ่ายพันธมิตรในการรบทุกด้าน ประเทศไทยจึงเป็นแหล่งสุดท้ายที่กองทัพญี่ปุ่นจะเข้ามารวมอยู่ได้ ประกอบกับแม่ทัพญี่ปุ่นชื่อ นายพลโทนาทามูระ มีจิตใจที่เป็นมิตรกับไทยจึงไม่ทำการรุนแรงดังกล่าว ส่วนประเทศไทยก็ไม่อาจจะทำการกวาดล้างกองทัพญี่ปุ่นแต่ลำพังได้ เพราะทหารญี่ปุ่นได้ถอยจากมาเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น ขณะที่ฝ่ายไทยรอทำการร่วมกันกับฝ่ายพันธมิตร สงครามก็สงบเสียก่อนบ้านเมืองของไทยจึงรอดพ้นจากการเป็นสมรภูมิในที่สุด

สำหรับประเทศพม่า เมื่อญี่ปุ่นขับไล่อังกฤษออกจากพม่าไปแล้วกองทัพญี่ปุ่นได้เข้าปกครองพม่า ต่อมาญี่ปุ่นได้ตั้งรัฐบาลหุ่นขึ้นมีชาวพม่าประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี กลาง พ.ศ. 2486 ญี่ปุ่นให้พม่าประกาศเอกราชและทำสนธิสัญญาพันธมิตรกับพม่า รัฐบาลหุ่นที่ญี่ปุ่นตั้งขึ้นอยู่ใต้อำนาจควบคุมและแนะนำของแม่ทัพญี่ปุ่น การให้เอกราชจึงเป็นการให้แต่ในนามเท่านั้น

ในประเทศไทยมาลาया กองทัพญี่ปุ่นเข้าดำเนินการปกครองเองโดยการตั้งชาวญี่ปุ่นขึ้นเป็นประมุขทางการปกครองขึ้นตรงต่อแม่ทัพญี่ปุ่นที่ รมชนะได้มาลาयाและสิงคโปร์

การที่ประเทศพม่าและมาลายาต่างก็อยู่ใต้อการปกครองของอังกฤษมาก่อน แต่ญี่ปุ่นมีนโยบายต่อประเทศทั้งสองไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะภูมิหลังของประเทศทั้งสองต่างกัน ก่อนสงครามมหาเอเชียบูรพา พม่ามีขบวนการชาตินิยมที่ทำการเคลื่อนไหว เรียกร้องการปกครองตนเอง ผู้นำหลายคนได้เป็นฝ่ายตรงข้ามกับอังกฤษ เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาในพม่าบุคคลเหล่านี้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนญี่ปุ่นในการขับไล่อังกฤษออกจากพม่า ประกอบกับการเรียกร้องเอกราชของพม่าก่อนสงครามเป็นไปอย่างรุนแรง ญี่ปุ่นจึงสามารถหาบุคคลเข้ามาเป็นรัฐบาลหุ่นได้ง่าย ต่อมาเมื่อฝ่ายพันธมิตรรุกหนัก ญี่ปุ่นต้องการความร่วมมือจากชาวพื้นเมืองให้ร่วมทำสงครามกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นจึงเอาใจชาวพื้นเมืองโดยการให้พม่าประกาศเอกราช และรัฐบาลพม่ามีอิสระมากขึ้นกว่าระยะต้นของสงคราม ส่วนในมาลายาสมัยอยู่ใต้อการปกครองของอังกฤษ มาลายาไม่ได้เคลื่อนไหว เพื่อเรียกร้องการปกครองตนเอง ทำให้ไม่มีผู้นำเด่น ๆ ญี่ปุ่นจึงไม่ได้ตั้งรัฐบาลหุ่นแต่เข้าปกครองเองโดยตรง ครั้นปลายสงครามจึงให้ชาวพื้นเมืองเข้ามาร่วมการปกครองมากขึ้น

2. ในด้านเศรษฐกิจ

การที่การค้ากับต่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราและสินค้าจากต่างประเทศไม่อาจทำได้ในระหว่างสงคราม จึงทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค การเข้ามาของกองทัพญี่ปุ่นยิ่งทำให้ขาดแคลนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการใช้จ่ายของกองทัพญี่ปุ่น ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในทุกประเทศที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครอง ยิ่งกว่านั้นญี่ปุ่นยังเข้าไปควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราและเปลี่ยนระบบเงินตรา เช่น ในประเทศพม่า

ในประเทศพม่า กิจกรรมอุตสาหกรรมและการพาณิชย์เป็นของอังกฤษและชาวยุโรปชาติอื่น ๆ เมื่อญี่ปุ่นเข้ายึดครองประเทศพม่า ชาวอังกฤษและชาวยุโรปได้หนีออกจากพม่า ช่องว่างเหล่านี้จึงถูกแทนที่โดยญี่ปุ่นในรูปของสหภาพที่ทำกรผูกขาดการค้าและการขนส่ง ซึ่งดำเนินกิจการโดยบริษัทการค้าของชาวญี่ปุ่น สหภาพเหล่านี้อยู่ใต้อการควบคุมของกองทัพญี่ปุ่น ในด้านการคลัง ญี่ปุ่นได้ดักดองเงินตราเก่าที่ใช้สมัยอังกฤษปกครองออกจากหมุนเวียนและให้ใช้ธนบัตรของญี่ปุ่นแทน พร้อมทั้งให้ธนาคารของญี่ปุ่นเป็นแหล่งกลางในด้านการเงินและเป็นผู้ออกธนบัตร ตลอดระยะเวลาที่ญี่ปุ่นยึดครองญี่ปุ่นพิมพ์ธนบัตรออกมาโดยไม่คำนึงถึงปริมาณของสินค้า พม่าจึงต้องประสบปัญหาเงินเฟ้อเช่นเดียวกับประเทศไทย

และประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้

ในมาลาया นอกจากปัญหาเงินเพื่อที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ปัญหาประเทศขาดรายได้จากการค้ากับต่างประเทศทำให้รัฐบาลต้องลดเงินเดือนข้าราชการ ซึ่งมีผลทำให้เศรษฐกิจของแต่ละบุคคลคับแค้นมากยิ่งขึ้น

ส่วนประเทศไทย ไทยเป็นอนุชาวน้ำที่ญี่ปุ่นไม่กล้าปลดอาวุธไทย เพราะญี่ปุ่นหวังที่จะให้ไทยเป็นฐานส่งกำลังบำรุง ประเทศไทยได้รับความเสียหายจากสงครามน้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมบางอย่างจึงยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างปกติ ตลอดจนภัยสงครามประเทศไทยไม่ประสบปัญหาขาดแคลนอาหาร โดยเฉพาะชาวไทยมีเหลือเพื่อทำให้ออกไปขายยังดินแดนที่ญี่ปุ่นยึดครองได้ตลอดสมัยสงคราม (จนสงครามสงบไทยส่งข้าวให้เปล่าแก่สหประชาชาติเพื่อไปเฉลี่ยให้กับประเทศที่ประสบปัญหาขาดแคลนอาหาร) ในด้านการคลัง ญี่ปุ่นก็ได้นำเงินดอลลาร์ของญี่ปุ่นที่พิมพ์ขึ้นเองเป็นจำนวนหลายล้านมาทำให้ในประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคใต้และภาคเหนือ แต่รัฐบาลไทยสามารถเจรจากับญี่ปุ่นให้เลิกใช้เงินดังกล่าว โดยการที่ฝ่ายไทยยอมลดค่าของเงินบาทให้เท่ากับเงินเยน แม้ว่าฝ่ายไทยเสียเปรียบมาก แต่อย่างไรก็ดี นับว่าโชคชะตาของไทยที่ไทยยังสามารถรักษาระบบเงินตราไว้ได้และสามารถตั้งธนาคารกลาง (ธนาคารแห่งประเทศไทย) ขึ้นทำหน้าที่ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราและการออกกษาัตร์ขึ้นใช้ในประเศได้ทันช่วงที่ก่อนที่ญี่ปุ่นจะตั้งธนาคารกลางขึ้นดำเนินการเอง ดังที่ได้ทำมาในพม่า

3. ในด้านสังคม

คนไทยไม่ต่อต้านญี่ปุ่น แมคนไทยจะไม่พอใจที่ญี่ปุ่นเข้ามารุกรานอธิปไตยของไทย แต่คนไทยก็ไม่ได้แสดงออกถึงความไม่พอใจดังกล่าว โดยทั่วไปคนไทยมีอุปนิสัยที่เอื้อเฟื้อและสงสาร จะเห็นชัดว่า เมื่อชาวยุโรปตกเป็นเชลยของญี่ปุ่น คนไทยสงสารคนเหล่านั้นและแอบเอาอาหารและบุหรี่ไปให้ ครั้นปลายสงครามทหารญี่ปุ่นตกเป็นเชลยของฝ่ายพันธมิตร คนไทยสงสารทหารญี่ปุ่นไม่มีใครฆ่าเติมแต่ประการใด นอกจากนี้ไทยมีขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น แต่ไม่ได้ทำการรุนแรง ซึ่งผิดกับประเทศพม่าและมาลาया

ในมาลาया มีพรรคคอมมิวนิสต์อยู่ก่อนแล้ว ครั้นญี่ปุ่นเข้ามาในมาลาयाและสิงคโปร์ พรรคนี้ได้แปรสภาพเป็นขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นทำการรบแบบกองโจรคอยรังควาน

ญี่ปุ่น ขบวนการนี้มีสาขาทั่วประเทศและดำเนินการรุนแรงต่อญี่ปุ่น ประกอบกับการที่ญี่ปุ่น
 ทอดทานชาวจีนในมาลาया ทำให้ชาวจีนเข้าไปเป็นสมาชิกของขบวนการนี้มากตลอดสมัยการ
 ยึดครอง ทั้งพลเมืองและญี่ปุ่นต่างก็ไม่สามารถอยู่ได้อย่างปกติเหมือนในประเทศไทย ส่วน
 ในพม่า พรรคทะซินซึ่งเคยนิยมญี่ปุ่นก็กลายมาต่อต้านญี่ปุ่นและดำเนินการร่วมกับชาวกระเหรี่ยง
 คอยรังควานกองทัพญี่ปุ่นตลอดจนการปกครองของญี่ปุ่น จนญี่ปุ่นไม่สามารถปกครองได้สะดวก
 ญี่ปุ่นจึงใช้วิธีการขึ้นรุนแรงเข้าปราบปราม

ส่วนกองทัพทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่กล้าประพฤติผิดกฎหมายไทยเพราะมีกติกาสัญญา
 พันธไมตรีไว้บังคับอยู่ ทหาร ตำรวจที่เรียกว่า เคมเปไต (Kempeitai) แม้จะไม่
 กล้าทำร้ายคนไทยแต่ก็คุกคามพ่อค้าจีนในประเทศไทยที่มีฐานะดีและเคยมีบทบาทสำคัญในการ
 ส่งเงินไปช่วยรัฐบาลเจียงไคเช็ค แต่พลตำรวจเอก อุดล อุดลเดชสวัสดิ์ อธิบดีกรมตำรวจ
 สมัยนั้นเมื่ออิทธิพลมากสามารถเจรจากับกองทัพญี่ปุ่นให้ปล่อยตัวบุคคลต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นจับไป และ
 อธิบดีกรมตำรวจผู้นี้ยังสามารถกับญี่ปุ่นออกจากการเข้ามาท้าวทักทายกับกิจการของไทย ส่วน
 ในประเทศพม่าและมาลาया เนื่องจากกองทัพญี่ปุ่นดำเนินการควบคุมหรือปกครองเอง
 ทหาร ตำรวจที่เรียกว่า เคมเปไต จึงมีอิสระในการจับกุมและคุกคามชาวพื้นเมือง

กิจการด้านสาธารณสุขของไทยยังคงดำเนินการต่อไปได้อย่างปกติ แม้จะไม่อาจสั่งยา
 และอุปกรณ์ทางแพทย์เข้ามาได้ แต่ไทยสามารถประดิษฐ์สิ่งของขึ้นใช้แทนสิ่งที่ขาดแคลนได้
 ส่วนการศึกษา ญี่ปุ่นพยายามที่จะให้ไทยเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้นทุกระดับชั้นเรียน แต่จอมพล
 แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีของไทยหลีกเลี่ยงขอเสนอของญี่ปุ่นโดยการปรับปรุง
 ตัวอักษรไทย และเปลี่ยนแปลงการเขียนภาษาไทย ทำให้คนไทยต้องเริ่มหัดเรียนวิธีการ
 เขียนภาษาไทยใหม่ คนไทยไม่ต้องการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพราะสงครามสงบเสียก่อน ในประเทศ
 พม่าและมาลาया ญี่ปุ่นเข้าควบคุมโรงพยาบาลและอุปกรณ์ทางแพทย์และญี่ปุ่นนำไปใช้เพื่อกิจการ
 ของญี่ปุ่นเป็นส่วนมาก กิจการด้านนี้จึงถูกละเลย ญี่ปุ่นไม่ได้สนใจที่จะบำรุงและคิป้องกันโรค
 คัดต่อเมืองร้อน ทำให้เกิดโรคระบาดมีคนล้มตายเป็นจำนวนมาก ในด้านการศึกษา ญี่ปุ่นบังคับ
 ให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นแทนภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่นบังคับให้มีภาษาญี่ปุ่นอยู่ในหลักสูตรของนักเรียนทุกระดับ
 ชั้นต้องศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม การห้ามใช้ภาษาอังกฤษก็ไม่ประสบผลสำเร็จนัก เพราะญี่ปุ่น
 และชาวพื้นเมืองต่างก็ไม่เข้าใจในภาษาของกันและกัน

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้น

ราชกิจจานุเบกษาและประชุมกฎหมายประจำศก

กลาโหม, กระทรวง. "ประกาศเรื่องตั้งที่ปรึกษาการทหารและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด," ประชุมกฎหมายประจำศก 2483, รวบรวมโดย เสถียร ลายลักษณ์, 2484; หนา 655.

"คำแถลงการณ์เกี่ยวแก่การประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา," ราชกิจจานุเบกษา, 55 (25 มกราคม, 2485), 559-60.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. "ประกาศเรื่องชอบุคคล," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (24 มิถุนายน, 2484), 1986.

_____. "ประกาศเรื่องพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการกรวดวายบังคมลาออกจากบรรดาศักดิ์," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (4 ธันวาคม, 2484), 4525-ก-ค.

_____. "ประกาศเรื่องวางระเบียบค่าแทนชื่อและค่ารับแลค่าปติเสช," ราชกิจจานุเบกษา, 59 (23 มิถุนายน, 2485), 3373.

_____. "ประกาศเรื่องชอบุคคลฉบับที่ 2," ราชกิจจานุเบกษา, 59 (22 สิงหาคม, 2485), 1483.

_____. "ประกาศเรื่องการปติษของผิวเมียง," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (16 มีนาคม, 2486), 564-6.

_____. "ประกาศเรื่องกำหนดการพิธีสมรสของคนไทย," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (11 พฤษภาคม, 2486), 818-9.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. "ประกาศเรื่องระเบียบการแต่งกายหญิง," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (25 พฤษภาคม, 2486), 956-966.

"ประกาศกระทรวงการคลังมหาสมบัติ," ประชุมกฎหมายประจำศก 2469, รวบรวมโดย เสถียร ลายลักษณ์, 2477, หน้า 112.

"ประกาศพระบรมราชโองการ ให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พุทธศักราช 2482," ราชกิจจานุเบกษา, 56 (5 กันยายน, 2482), 847-9.

"ประกาศตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ," ราชกิจจานุเบกษา, 57 (13 พฤศจิกายน, 2483), 728.

"ประกาศกระทรวงเกษตรราชการ," ประชุมกฎหมายประจำศก 2484, รวบรวมโดยเสถียร ลายลักษณ์, ม.ป.ป., หน้า 203.

"ประกาศใช้วันที่ 1 มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่," ประชุมกฎหมายประจำศก 2484, รวบรวมโดย เสถียร ลายลักษณ์, ม.ป.ป., หน้า 145.

"ประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล," ราชกิจจานุเบกษา, 55 (25 มกราคม, 2485), 558-9.

"ประกาศสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (27 เมษายน, 2486), 757-9.

"ประกาศสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ," ราชกิจจานุเบกษา, 61 (1 กุมภาพันธ์, 2487), 242-251.

"พระราชบัญญัติจัดการป้องกันรักษารัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2476," ราชกิจจานุเบกษา, 50 (12 พฤศจิกายน, 2476), 635.

"พระราชบัญญัติการสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์," ราชกิจจานุเบกษา, 52 (26 ตุลาคม, 2482), 1323.

"พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง พ.ศ.2482," ราชกิจจานุเบกษา, 56 (26 ตุลาคม, 2482), 1329.

"พระราชบัญญัติป้องกันการค้ำกำไรเกินควร," ราชกิจจานุเบกษา, 57 (31 ธันวาคม, 2483), 1064.

"พระราชบัญญัติจัดหางานให้ผู้ไร้อาชีพ พุทธศักราช 2484," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (30 กันยายน, 2484), 1220.

"พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (5 กรกฎาคม, 2484), 889.

"พระราชบัญญัติควบคุมขอตาน," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (7 ตุลาคม, 2484), 1324.

"พระราชบัญญัติให้อำนาจในการเตรียมการป้องกันประเทศ พุทธศักราช 2484," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (6 ธันวาคม, 2484), 1743-7.

"พระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2484," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (6 ธันวาคม, 2484), 1748-50.

"พระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี," ราชกิจจานุเบกษา, 59 (7 มีนาคม, 2485), 646-7.

"พระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรี," ราชกิจจานุเบกษา, 59 (7 มีนาคม, 2485), 706-709.

"พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช 2485," ราชกิจจานุเบกษา, 59 (24 มีนาคม, 2485), 752.

"พระบรมราชโองการ เรื่องการยกเลิกบรรดาศักดิ์," ราชกิจจานุเบกษา,
59 (19 พฤษภาคม, 2485), 1089.

"พระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช 2485,"
ราชกิจจานุเบกษา, 59 (9 มิถุนายน, 2485), 1221.

"พระบรมราชโองการประกาศเรื่องการยกเลิกข้าราชการฝ่ายพลเรือน," ราชกิจจานุเบกษา,
59 (30 กรกฎาคม, 2485), 1402-403.

"พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485," ราชกิจจานุเบกษา,
63 (29 กันยายน, 2485), 1744-9.

"พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485," ราชกิจจานุเบกษา,
59 (29 กันยายน, 2485), 1760-65.

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พุทธศักราช 2486," ราชกิจจานุเบกษา,
60 (12 ตุลาคม, 2486), 1496.

"พระบรมราชโองการให้คำประกาศยกเลิกบรรดาศักดิ์เป็นโมฆะ," ราชกิจจานุเบกษา,
62 (23 มกราคม, 2488), 126.

"รัฐธรรมนูญฉบับที่ 4 เรื่อง การเคารพธงชาติ, เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี,"
ราชกิจจานุเบกษา, 56 (9 กันยายน, 2482), 1611-2.

"รัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 เรื่อง การแต่งกายของประชาชนชาวไทย," ราชกิจจานุเบกษา,
58 (21 มกราคม, 2484), 113.

"รัฐธรรมนูญฉบับที่ 11 เรื่อง กิจประจำวันของคนไทย," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (9 กันยายน,
2484), 1132.

"เรื่องให้ใช้คำว่า 'วันเกิด' สำหรับบุคคลทุกคน," ราชกิจจานุเบกษา, 58 (23 กันยายน, 2484), 3373.

สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ. "ประกาศเรื่องการแต่งกายและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (11 พฤษภาคม, 2486), 818-9.

_____. "ประกาศเรื่องระเบียบการบริโภคอาหาร," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (1 มิถุนายน, 2486), 975-6.

_____. "ประกาศเรื่องเครื่องแต่งกายของผู้ประกอบอาชีพบางจำพวก," ราชกิจจานุเบกษา, 60 (28 กันยายน, 2486), 1470-8.

_____. "ประกาศเรื่องวัฒนธรรมของผิวเมีย," ราชกิจจานุเบกษา, (5 กุมภาพันธ์, 2487), 273-4.

_____. "ประกาศเรื่องระเบียบการเคารพของคนไทย," ราชกิจจานุเบกษา, 61 (9 พฤษภาคม, 2487), 495-7.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. รายงานของ พ.ต.ท.สิงห์ บุญยาศสถาน รายงานเหตุการณ์ต่างประเทศที่เกี่ยวกับญี่ปุ่นมายังกรมโฆษณาการ ลงวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2485.

_____. รายงานจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังถึงนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2485.

_____. สำเนารายงานลับจากผู้ว่าราชการจังหวัดตากถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2485.

_____. "รายงานของ ร.อ.ชาญ ชาญใช้จักร ร.น. ข้าราชการจังหวัดสงขลาถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2485 เรื่องการปกครองกินแดนที่ญี่ปุ่นยึดครอง."

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม: รายงานการประชุมเจรจาทางเศรษฐกิจและการค้า
ระหว่างข้าหลวงเศรษฐกิจไทยและญี่ปุ่น ครั้งที่ 12 (9 เมษายน 2486).

_____. รายงานของทูตการคลังและพาณิชย์ ณ กรุงโตเกียว ลงวันที่ 19 กรกฎาคม
พ.ศ.2487.

สภาผู้แทนราษฎร. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 1/2484 วิสามัญ ครั้งที่ 3
สมัยที่ 2 ชุดที่ 3 (9 ธันวาคม 2484), หน้า 3. "กรณีรัฐบาลทำความตกลง
กับญี่ปุ่น."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 4/2484 วิสามัญ ครั้งที่ 3
สมัยที่ 2 ชุดที่ 3 (23 ธันวาคม 2484), หน้า 63-4. "กรณีรัฐบาลได้ทำ
ความตกลงกับรัฐบาลญี่ปุ่น."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 1/2486 สามัญ สมัยที่ 2
ชุดที่ 3 (26 มิถุนายน 2486), หน้า 267-8. "เลือกประธานและรองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 4/2487 สามัญ สมัยที่ 2
ชุดที่ 3 (20 กรกฎาคม 2487), หน้า 1. "พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโอนุมัติ
พระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 7/2487 สามัญ สมัยที่ 2
ชุดที่ 3 (1 สิงหาคม 2487), หน้า 1. "การลงคะแนนเสียงเลือกนายรัฐมนตรี."
หน้า 9. "เรื่องประธานผู้สำเร็จราชการขอลาออก."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 8/2487 สามัญ สมัยที่ 2
ชุดที่ 3 (3 สิงหาคม 2487), หน้า 4. "พันตรีควง อภัยวงศ์ แถลงนโยบาย
ต่อสภาผู้แทนราษฎร."

สภาผู้แทนราษฎร. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 9/2487 วิสามัญ สมัยที่ 2 ชุดที่ 3 (7 ธันวาคม 2487), หน้า 5-6. "กระทู้ถามของนายเชื้อ คุปตพงษ์."

_____. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ 3/2488 สามัญ สมัยที่ 2 ชุดที่ 3 (12 กรกฎาคม 2488), หน้า 2-24. "พิจารณาร่างพระราชกำหนดวิธีปฏิบัติแก่ผู้เผยแพร่ข่าวอันทำให้เสียสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ."

หนังสือพิมพ์

"คำปราศรัยของ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวแก่ทหารและยุวชนทหารเนื่องในวันสิ้นศึก 2479," ศรีกรุง, 14 เมษายน 2480, หน้า 21.

"พิมพ์แถลงการแจกราษฎรให้สงบตื่นแค้น ว่าสยามไม่เคยศิกรุกรานประเทศใดเลย," ประชาชาติ, 15 มิถุนายน, 2481, หน้า 1, 36.

"การซื้อทองรัฐบาลมีกำไร 12 ล้าน," ศรีกรุง, 14 กันยายน 2482, หน้า 3.

"นิลคจุฬา 4,000 เกินขบวนชุมนุมหน้ากลาโหม นายกา ให้โอวาท," ประชาชาติ, 9 ตุลาคม 2483, หน้า 1, 20.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายปรีชัญ (นามแฝง) . "สัปดาห์ปรีชัญ: สรุปเรื่องสงครามไทย - ฝรั่งเศส," ศรีกรุง,
2 กุมภาพันธ์ 2484, หน้า 4.

"ให้ทุกกระทรวงแนะนำข้าราชการสวมหมวก," ศรีกรุง, 12 มิถุนายน 2484, หน้า 1.

"สาส์นของท่านนายกฯ ส่งอ่านทางวิทยุกระจายเสียงเมื่อคืนวันที่ 26," ศรีกรุง, 28 มกราคม
2485, หน้า 1, 2.

"ข้าราชการสตรีจะนุ่งกาเกงขาสั้นก็ได้ แต่จะต้องไขว้งยาวสวมถึงใต้เข่า," ประชาชาติ,
16 มีนาคม 2485, หน้า 10.

"ส่งเสริมภาษาไทยให้เฟื่องฟู ตั้งกรรมการคณะหนึ่ง รวม 26 นาย," ประชาชาติ,
20 พฤษภาคม 2485, หน้า 1, 12.

"ให้สร้างตัวอักษรใหม่," ประชาชาติ, 28 พฤษภาคม 2485, หน้า 1, 12.

"หลักภาษาไทย ที่แก้ไขใหม่ ตกลงการไขศัพท์พจนาน," ศรีกรุง, 18 มิถุนายน 2485, หน้า 1, 15.

"ให้ท่านผู้หญิง พินิจเป็นนายพันโทพิเศษ," ศรีกรุง, 16 กรกฎาคม 2485, หน้า 1.

"คำริให้เปลี่ยนคำนำหน้านามใหม่," ศรีกรุง, 14 สิงหาคม 2485, หน้า 3, 12.

"มาคา มาตารี พยท่านผู้นำใช้คำนาม เรียกแทน "นาง" และ "นางสาว," ศรีกรุง,
27 ตุลาคม 2485, หน้า 1.

"ระเบียบการแต่งกายผู้ชังชาติ," ศรีกรุง, 30 มกราคม 2486, หน้า 12.

"กระดาคสามีคุณประโยชน์ในการแพทย์," ศรีกรุง, 12 กุมภาพันธ์ 2486, หน้า 3.

"ไม่เคารพธงชาติ 8 น. ถูกปรับ," ศรีกรุง, 5 มีนาคม 2486, หน้า 1.

"ปรีดีเป็นพยานจำเลยคดีอาชญากรรมสงครามของพระสารสาสน์ พลขันธุ์," ไทยใหม่,
14 กุมภาพันธ์ 2489, หน้า 1.

"ทวี บุญยเกตุ ให้การเป็นพระยานโจทยค์ที่พระสารสาสน์ พลชั้นท์ ขอหา อาชญากรสงคราม,"
ไทยใหม่, 22 กุมภาพันธ์ 2489, หน้า 1.

"คำให้การในศาลฎีกาของพลตำรวจเอก หลวงอดุล อดุลเดชจรัส ในฐานะพระยานโจทยค์ที่
ฟองจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นอาชญากรสงคราม," ไทยใหม่, 14 มีนาคม
 2489, หน้า 1.

เอกสารชั้นรอง

ภาษาไทย

กมล จันทรศร. อิทธิพลของชาวจีนโพ้นทะเล. พระนคร: รุ่งเรืองวิทย์, 2506.

ชจักษัย บุรุษพันธ์. การเมืองและพรรคการเมืองของไทยนับแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน. พระนคร:
 โอเคียนสโตร, 2511.

ชจร สุขพานิช. ฐานันดรไพร่. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเซมม, 2505.

เขียน ชีระวิทย์. วิวัฒนาการการปกครองของไทย. พระนคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์
 แห่งประเทศไทย, 2508.

ควง อภัยวงศ์. "ชีวิตของข้าพเจ้า," ชุมนุมจุฬา, 21 (12 สิงหาคม, 2512).

โคสนาการ, กรม. ประมาณค่าปราศรัยและสุนทรพจน์ของ พน.ท่าน จอมพล ป.
พิบูลสงคราม ฉบับที่ 2. พระนคร, 2485.

จรรยา ภูวานนท์. ชีวิตการต่อสู้ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร:
 โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2496.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. "พระราชดำรัสตอบในการพระราชทาน
 รางวัลนักเรียนที่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ พ.ศ.2427," ชุมนุมพระราช
ดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณ
 พิพรรษชนาการ, 2458. หน้า 39.

พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี. พระนคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2511.

ชด หัสบำเรอ, และปรีชา สามัคคีธรรม. 35 ปีแห่งยุคประชาธิปไตย. พระนคร:
โรงพิมพ์หลักเมืองยุคใหม่, 2511.

ณัฐวิ สุทธิสงคราม. จอมพล สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต. พระนคร:
โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2508.

คำทรงชนูปภาพ, สมเด็จพระเจ้า. ความทรงจำ. พระนคร: คลังวิทยา, 2494.

_____ . พงศาวดารไทยรบพม่า. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2475.

_____ . พระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 5. พระนคร: องค์การคาคูรสุภา, 2504.

ดิเรก ชัยนาม. การทูต. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม. พระนคร: โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร,
2512.

_____ . ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2. 2 เล่ม. พระนคร: แพร่พิทยา, 2510.

แถลงการณ์เรื่องพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละ
ราชสมบัติ. พระนคร: โรงพิมพ์ลหุโทษ, 2478.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 4. 2 เล่ม. พระนคร: องค์การ
คาคูรสุภา, 2504. เล่ม 2.

ทรงศรี อัจฉอรุณ. การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับประเทศมหาอำนาจ
ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: สำนักพิมพ์สมมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506.

ไทรน้อย [เสลา เรขะรุจิ] พระยาพหล. พระนคร: แพร่พิทยา, 2499.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานประจำปี 2488 ของธนาคารแห่งประเทศไทย. พระนคร:
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2488.

นายฉันทนา [มาลัย ชูพินิจ] . เอกซ็โกรฟ. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: ก้าวหน้า, 2497.

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น. ประวัติการทูตไทย. พระนคร: โรงพิมพ์
พระจันทร์, 2507.

เนตร เขมะโยธิน. ชีวิตนายพล. พระนคร: เกษมบรรณกิจ, 2510.

_____ . งานไต่คินของพันเอกโยธี. 2 เล่ม. พระนคร: เกษมบรรณกิจ, 2510.

ประสิทธิ์ ลุลิตานนท์ (ผู้จัดพิมพ์). กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยและประเทศ
ญี่ปุ่น. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2484.

_____ . ข้อกำหนดความเข้าใจกันเป็นความลับ. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์และการเมือง, 2484.

ปรีดี พนมยงค์. บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2.
พระนคร, 2515.

_____ . บางเรื่องเกี่ยวกับการก่อตั้งคณะราษฎรและระบอบประชาธิปไตย. พระนคร:
โรงพิมพ์นิติเวช, 2515.

ปรีดา คานตระกุล. นายกควงกับแม่ทัพญี่ปุ่น. พระนคร: โรงพิมพ์พิมพ์, 2492.

แปลก พิบูลสงคราม, จอมพล. "คำปราศรัยของนายกรัฐมนตรีกล่าวแก่มวลชนชาวไทยโดย
ทางวิทยุกระจายเสียง," เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2483 อ้างถึงใน ไทยกู้เกียรติศักดิ์.
รวมพิมพ์โดย สัญญา ยมะสมิต. พระนคร: โรงพิมพ์ประชาไทย, 2484.

มหาดไทย, กระทรวง. พระราชหัตถเลขารัชกาลที่ 5 ที่เกี่ยวกับการกิจของกระทรวง
มหาดไทย. พระนคร, 2513.

ยุทธการทหารบก, กรม. การจัดหน่วยในสงครามอินโดจีนและมหาเอเซียบูรพา. พระนคร,
2510.

วิจิตรวาทการ, หลวง. คู่มือทอง, 1 (ตุลาคม, 2513).

_____ . วิจิตรวาทการอนุสรณ์. พระนคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2505.

วิชัย เสวะมาตย์. การเลิกทาสในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.
พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2510.

วิเทศกรณีย์ [สมบูรณ์ คนฉลาด]. ยุคทมิฬ. พระนคร: โรงพิมพ์ประชาคม, 2503.

_____ . ยุคทวารวดี. พระนคร: โรงพิมพ์ประชาคม, 2501.

วิวัฒน์ไชย ไชยยันต์, พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า. วิวัฒน์ไชยอนุสรณ์. พระนคร:
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2504.

เวลดา, วอลเตอร์ เอฟ. แผ่นดินพระนั่งเกล้า. แปลโดย นิจ ทองโสภิต พระนคร:
โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กองวัฒนธรรม. การแต่งกายของไทย. พระนคร, 2503.

ศิลปากร, กรม. การเลิกทาสในรัชกาลที่ 5. พระนคร, 2499.

_____ . เจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงการแผ่นดิน
ร.ศ.103. พระนคร, 2510.

สนธิสัญญาและกฎหมาย, กรม, กระทรวงการต่างประเทศ. สนธิสัญญาและความตกลง
ทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ.
หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญา เล่ม 2, พ.ศ. 2413-2462. พระนคร, 2512.

สังวร สุวรรณชีพ. อนุสรณ์พลเรือตรี สังวรสุวรรณชีพ. พระนคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
2516. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเรือตรี สังวร สุวรรณชีพ ณ เมรุ
วัดธาตุทอง 27 ธันวาคม 2516).

เสฐียร พันธงชัย. ความพินาศของกรุงโตเกียว. พระนคร: แพร่พิทยา, 2508.

เสถียร ปราโมช, ม.ร.ว.. ประชุมปาฐกถาและคำอภิปราย. พระนคร: รวมสาส์น, 2509.

สมุท สุรักชกะ. 26 การปฏิบัติไทยและรัฐประหาร. พระนคร: โรงพิมพ์สื่อการพิมพ์, 2507.

เหรียญ ศรีจันทร์ และเนตร พูนวิวัฒน์. ประวัติการปฏิวัติครั้งแรกของไทย ร.ศ.130.

พระนคร: ม.ป.ท, 2503. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ ร.อ.ขุนทวยหาญ พิทักษ์).

อมรรณารักษ์, จมื่น. คู่มือธานี: เมืองประชาธิปไตยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: หอสมุดแห่งชาติ, 2513. (พิมพ์ในงานพระบรมราชานุสรณ์ 10-12 พฤศจิกายน พ.ศ.2513).

ภาษาอังกฤษ

Bastin, John (ed.) The Emergence of Modern Southeast Asia: 1511-1957.

Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1967.

Cady, John F. Thailand, Burma, Laos and Cambodia. New Jersey:

Prentice-Hall, Inc., [n.d.]

Collis, Maurice. Last and First in Burma: 1941-48. London: Fable

and Fable Ltd., [n.d.]

Flood, Edward Thadeus. "Japan's Relations with Thailand: 1928-1941." Unpublished Ph.D. Thesis, University of Washington, 1967.

Gillchrist, Andrew. Bangkok Top Secret. London: Hutchinson,

1970.

- Hall, D.G.E. A History of South-East Asia. 3d ed. London: Macmillan Co., Ltd., 1968.
- Harvey, C.E. British Rule in Burma: 1824-1942. London: Fable and Fable Ltd., [n.d.]
- Hilton, P. B., and Tate, D.J. South-East Asia in World History. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1960.
- Ingram, James C. Economic Changes of Thailand: 1850-1970. London: Oxford University Press, 1971.
- Jones, F.C. Japan's New Order in East Asia. New York: Oxford University Press, 1954.
- Kennedy, J. A History of Malaya. London: Macmillan Co., Ltd., 1962.
- Klein, Wells C., and Weiner, Majorie. "Vietnam," Governments and Aspects of Southeast Asia. Edited by George McTurnan Kahin. New York: Cornell University Press, 1961.
- Maung Htin Aung. A History of Burma. N.Y. Columbia University Press, 1967.
- Milne, R.S. Government and Politics in Malaya. Boston: Houghton Mifflin Co., 1967.
- Nuechterlein, Donald E. Thailand and the Struggle for Southeast Asia. New York: Cornell University Press, 1967.

Office of the Financial Advisor, Bangkok. Report of the Financial Advisor on the Budget of the Kingdom of Siam for the Year B.E.2477. Bangkok: Office of the Financial Advisor, 1934.

Parlmer, J. Norman. "Malaya and Singapore," Governments and Politics of Southeast Asia. Edited by George McTurnan Kahin. New York: Cornell University Press, 1961.

Roff, W.R. The Origins of Malay Nationality. Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 1967.

Ryan, N.J. The Making of Modern Malaysia and Singapore: A History of Earliest Times to 1966. Singapore: Oxford University Press, 1970.

Silverstein, Josef, "Burma," Governments and Aspects of Southeast Asia. Edited by George McTurnan Kahin. New York: Cornell University Press, 1961.

Smith, Nicol, and Clark, Blake. Into Siam Underground Kingdom. New York: The Bobbs-Merill Co., [n.d.]

Tarling, Nicholas. A Concise History of Southeast Asia. New York: Frederick A. Praeger, 1968.

Thakin Nu. Burma Under the Japanese. London: Macmillan Co., Ltd., 1954.

Tregonning, K. G. A History of Modern Malaya. London: Eastern University Press, 1964.

U Hla Pe's. Narrative of the Japanese Occupation of Burma. New York:
Cornell University Press, 1961.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติ

าพณา จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ แปลก ญูลสงคราม

- ชื่อเดิม แปลก ชีตตะสังคะ (ต่อมาเปลี่ยนเป็นญูลสงคราม)
- เกิด วันพุธที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2440 ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8
ปีระกา
- ภูมิลำเนาเดิม บ้านแพ ปากคลองบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
- บิดา มารดา นายชีก และนางสำอาง ชีตตะสังคะ
- ประวัติการศึกษา
- โรงเรียนรักเขมาภิตาราม
20 พฤษภาคม พ.ศ. 2452 เรียนต่อที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
เลขประจำตัว 2175
1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458 สำเร็จการศึกษาไควท์ร้อยตรี สังกัดกอง
ทหารปืนใหญ่
ได้เข้าศึกษาเป็นนายทหารเสนาธิการ และสอบวิชาเสนาธิการได้ที่ 1
พ.ศ. 2467 ได้รับเลือกไปเรียนวิชาเสนาธิการทหารบก ณ ประเทศ
ฝรั่งเศส
- 14 มกราคม พ.ศ. 2459 สมรสกับนางสาวละเอียก พันธุทวี ที่จังหวัดพิษณุโลก
- บุตรที่เกิดกับท่านผู้หญิงละเอียก ญูลสงคราม
1. พลตรี อนันต์ ญูลสงคราม
 2. พลเรือตรี ประสงค์ ญูลสงคราม
 3. นางจีรวาส์ ปันยารชุน
 4. นางรัชนีบูล ปราณีประชาชน
 5. นางพัชรบูล แพรอดค้ำ
 6. นายนิศย์ ญูลสงคราม

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 8 ซอยชิดลม ตำบลสะพานหิน อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2458

เครื่องหมาย 2458
ท.ย. 1
ก. 916

ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศทหาร

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2458	เป็น	ว่าที่ร้อยตรี
23 พฤษภาคม พ.ศ. 2460	เป็น	ร้อยตรี
24 เมษายน พ.ศ. 2463	เป็น	ร้อยโท
20 ตุลาคม พ.ศ. 2470	เป็น	ร้อยเอก
14 พฤษภาคม พ.ศ. 2473	เป็น	พันตรี
1 เมษายน พ.ศ. 2476	เป็น	พันโท
1 เมษายน พ.ศ. 2477	เป็น	พันเอก
21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478	เป็น	นาวาเอก
12 มีนาคม พ.ศ. 2482	เป็น	พลตรี .พลเรือตรี พลอากาศตรี
28 กรกฎาคม พ.ศ. 2484	เป็น	จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ

ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์

7 พฤษภาคม พ.ศ. 2472	เป็น	หลวงพิบูลสงคราม	ถือศักดินา 800
4 ธันวาคม พ.ศ. 2484	ลาออกจาก	บรรดาศักดิ์	

ตำแหน่ง

12 พฤษภาคม พ.ศ. 2452	เป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก
1 พฤษภาคม พ.ศ. 2458	เป็นนักเรียนทำการนายร้อยประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ 7
1 สิงหาคม พ.ศ. 2462	ประจำกรมทหารปืนใหญ่ ที่ 1 รักษาพระองค์
7 สิงหาคม พ.ศ. 2462	เป็นนายทหารคนสนิทของผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ ที่ 1 รักษาพระองค์
1 เมษายน พ.ศ. 2464	เป็นนายทหารฝึกหัดราชการแผนกโรงเรียนเสนาธิการ ทหารบก

- 23 เมษายน พ.ศ. 2466 ประจำกรมยุทธศาสตร์ทหารบก
- 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2466 เป็นผู้ช่วยนายทหารคนสนิทของเจ้ากรมยุทธศาสตร์ทหารบก
- 1 มีนาคม พ.ศ. 2466 ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
- พฤษภาคม พ.ศ. 2467 ไปศึกษาวิชาทหารปืนใหญ่เพิ่มเติม และดูการทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส
- 11 ตุลาคม พ.ศ. 2470 สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตร และดูการทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส แล้วกลับเข้าประจำกรมจเรทหารปืนใหญ่
- 1 เมษายน พ.ศ. 2472 ประจำกรมยุทธการทหารบก
- 11 เมษายน พ.ศ. 2472 เป็นหัวหน้ากองตรวจอากาศสำหรับไซทอลองกรมจเรทหารปืนใหญ่
- 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
- 1 เมษายน พ.ศ. 2475 ประจำกรมจเรทหารบก
- 1 สิงหาคม พ.ศ. 2475 เป็นรองผู้บังคับการทหารปืนใหญ่
- 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 เป็นรัฐมนตรี
- 1 เมษายน พ.ศ. 2476 เป็นรัฐมนตรี
- 19 มิถุนายน พ.ศ. 2476 เป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกฝ่ายยุทธการ
- 24 มิถุนายน พ.ศ. 2476 เป็นรัฐมนตรี และเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกฝ่ายยุทธการ
- 16 ธันวาคม พ.ศ. 2476 เป็นรัฐมนตรี
- 22 ธันวาคม พ.ศ. 2476 เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก และเป็นรองผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 1
- 4 เมษายน พ.ศ. 2477 เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก แต่ตำแหน่งเดียว

- 26 เมษายน พ.ศ. 2477 เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการแทน ปลัดกระทรวงกลาโหม
- 25 กันยายน พ.ศ. 2477 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- 25 กันยายน พ.ศ. 2477 เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก
- 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรอง
ผู้บัญชาการทหารบก
- 10 สิงหาคม พ.ศ. 2480 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- 21 ธันวาคม พ.ศ. 2480 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- 1 ตุลาคม พ.ศ. 2480 เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เกษตรธิการ
- 16 ธันวาคม พ.ศ. 2481 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 20 ธันวาคม พ.ศ. 2481 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทย
- 4 มกราคม พ.ศ. 2481 เป็นผู้บัญชาการทหารบก
- 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2482 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2483 เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก
- 27 สิงหาคม พ.ศ. 2484 เป็นผู้บัญชาการทหารเรือพิเศษ และผู้บัญชาการ
ทหารอากาศพิเศษ
- 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2484 เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2484 เป็นผู้บัญชาการทหารบก
- 15 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- 7 มีนาคม พ.ศ. 2485 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 10 มีนาคม พ.ศ. 2485 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

- 6 สิงหาคม พ.ศ. 2487 ประจำกรมเสนาธิการทหารบก
- 24 สิงหาคม พ.ศ. 2487 เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
- 16 ตุลาคม พ.ศ. 2488 ออกจากประจำการ เป็นนายทหารกองหนุนไม่มี
เบี้ยหวัด (รับบำนาญ) สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
กลาโหม
- 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 เป็นผู้บัญชาการทหารบก
- 8 เมษายน พ.ศ. 2491 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 15 เมษายน พ.ศ. 2491 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- 30 เมษายน พ.ศ. 2491 กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการ
ทหารบก
- 25 มิถุนายน พ.ศ. 2492 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 28 มิถุนายน พ.ศ. 2492 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- 13 ตุลาคม พ.ศ. 2492 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมชั่วคราว
- 6 ธันวาคม พ.ศ. 2494 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 9 ธันวาคม พ.ศ. 2494 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- 24 มีนาคม พ.ศ. 2495 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 28 มีนาคม พ.ศ. 2495 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
- 4 กันยายน พ.ศ. 2495 เป็นจเรทหาร
- 30 ตุลาคม พ.ศ. 2496 เป็นจเรทหารทั่วไป
- 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
- 23 มีนาคม พ.ศ. 2498 พ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
- 13 กันยายน พ.ศ. 2498 พ้นจากตำแหน่งจเรทหารทั่วไป

- 2 สิงหาคม พ.ศ. 2498 พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหม
- 20 มีนาคม พ.ศ. 2500 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 12 กันยายน พ.ศ. 2500 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงสหกรณ์
- 16 กันยายน พ.ศ. 2500 พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สหกรณ์
- 17 กันยายน พ.ศ. 2500 ดำรงราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 ออกจากประจำการเนื่องจากครบเกษียณอายุ เป็น
นายทหารนอกราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 1 มกราคม พ.ศ. 2506 ย้ายประเภทเป็นนายทหารพันราชการ สังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ตำแหน่งพิเศษ

- 17 กันยายน พ.ศ. 2471 เป็นนายทหารประจำพระองค์ พลเอกสมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระอนุชานุวัตติวงศ์
- 26 กันยายน พ.ศ. 2475 เป็นกรรมการกลางกลาโหม
- 9 ธันวาคม พ.ศ. 2476 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2
- 21 ธันวาคม พ.ศ. 2476 เป็นราชองครักษ์พิเศษ
- 26 ธันวาคม พ.ศ. 2476 เป็นกรรมการรับบำเหน็จบำนาญ และเป็นกรรมการ
พิจารณางานและการบรรจุข้าราชการของกระทรวง
พลเรือน

- 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 เป็นกรรมการของสภากรรมการการรถไฟ
- 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 เป็นศาสตราจารย์วิสามานีมหาวิทยาลัยวิชาธรรม-
ศาสตร์และการเมือง
- 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2483 เป็นผู้อำนวยการทหารสูงสุด และเป็นแม่ทัพยก
- 1 เมษายน พ.ศ. 2484 เป็นกรรมการสภาอากาศไทย
- 27 สิงหาคม พ.ศ. 2484 เป็นผู้อำนวยการทหารเรือพิเศษ และผู้อำนวยการ
ทหารอากาศพิเศษ
- 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2484 เป็นผู้อำนวยการทหารสูงสุด
- 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2480 เป็นประธานกรรมการจัดทำแผนการอุตสาหกรรม
- มีนาคม พ.ศ. 2485 เป็นประธานกรรมการจัดทำแผนการอุตสาหกรรม
- 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2485 เป็นประธานกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมภาษาไทย
- 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2485 เป็นประธานกรรมการพิจารณาการเงินของชาติ
- 27 สิงหาคม พ.ศ. 2485 เป็นประธานคณะกรรมการสร้างอุตสาหกรรมแห่ง
ชาติ และอุตสาหกรรมเคมี
- 1 มิถุนายน พ.ศ. 2486 เป็นกรรมการสภาอากาศไทย
- 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 เป็นประธานสภาวิจัยปรากฏการณ์ธรรมชาติ
- 30 เมษายน พ.ศ. 2491 เป็นนายทหารพิเศษประจำกองทัพบก กองทัพเรือ
กองทัพอากาศ
- 7 ตุลาคม พ.ศ. 2491 เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 15 ตุลาคม พ.ศ. 2491 เป็นสมาชิกวุฒิสภา
- 24 สิงหาคม พ.ศ. 2492 เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 21 ตุลาคม พ.ศ. 2492 เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 22 ตุลาคม พ.ศ. 2494 เป็นสภานายกกิตติมศักดิ์ในคณะลูกเสือแห่งชาติ
- 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2

- 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 9 มิถุนายน พ.ศ. 2495 เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 เป็นสักขีพยานเห็นในการสืบเชื้อพระบรมราชวงศ์
ในวันประสูติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าศรีรา-
ลงกรณ์
- 9 มิถุนายน พ.ศ. 2495 เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อไป
- 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2497 เป็นประธานกรรมการสภาเศรษฐกิจการพาณิชย์
ในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ
- 19 กันยายน พ.ศ. 2497 เป็นประธานกรรมการจัดที่ดินเพื่อความเป็ธรรม
แก่สังคม
- 20 มิถุนายน พ.ศ. 2498 เป็นนายกongใหญ่ กองอาสารักษาดินแดน
- 26 สิงหาคม พ.ศ. 2498 กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งอธิการบดี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 10 กันยายน พ.ศ. 2498 เป็นประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 เป็นนายทหารพิเศษประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ 1
รักษาพระองค์
- 23 ธันวาคม พ.ศ. 2498 ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 8 มิถุนายน พ.ศ. 2500 เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการสภา-
วัฒนธรรมแห่งชาติ
- 23 ธันวาคม พ.ศ. 2500 พ้นจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ไปราชการทัพบ

1. ไปราชการสนามในกรณีพิพาทชายแดนด้านอินโดจีนฝรั่งเศส
2. ไปราชการสนามในกรณีฉุกเฉินคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา

ความชอบพิเศษ

วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ใต้เป็นหัวหน้าผู้หนึ่งในคณะกรรมการ ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นารปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ (ไทย)

2 ธันวาคม	พ.ศ. 2454	เหรียญบรมราชาภิเศกรัชกาลที่ 6
25 กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2468	เหรียญบรมราชาภิเศกรัชกาลที่ 7
6 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2472	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
6 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2472	เหรียญจักรพรรดิมาลา
6 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2474	จตุรภรณ์มงกุฎไทย
28 มีนาคม	พ.ศ. 2474	เหรียญที่ระลึกงานฉลองพระนคร
21 กันยายน	พ.ศ. 2477	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
8 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2477	เหรียญคุณวุฒิมาลา เข็มราชการแผ่นดิน
10 ธันวาคม	พ.ศ. 2480	มหาวชิรมงกุฎ
17 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2481	เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ 8 ชั้นที่ 1
22 มิถุนายน	พ.ศ. 2483	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
2 เมษายน	พ.ศ. 2484	เหรียญชัยสมรภูมิ (ในกรณีพิพาทอินโดจีน)
28 กรกฎาคม	พ.ศ. 2484	นพรัตนราชวราภรณ์
27 มีนาคม	พ.ศ. 2485	ปฐมจุลจอมเกล้า พร้อมคหบดีสายสร้อยทองคำ
27 มีนาคม	พ.ศ. 2485	รัตนวราภรณ์
14 กรกฎาคม	พ.ศ. 2486	เหรียญช่วยราชการเขตภายใน (กรณีฉุกเฉินคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา)
30 กรกฎาคม	พ.ศ. 2486	เหรียญชัยสมรภูมิ (กรณีฉุกเฉินคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา)
8 ธันวาคม	พ.ศ. 2486	เหรียญคุณวุฒิมาลา เข็มศิลปวิทยา
28 เมษายน	พ.ศ. 2487	เหรียญกล้าหาญ (ในกรณีฉุกเฉินคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา)
23 มกราคม	พ.ศ. 2496	เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ 9 ชั้นที่ 1
14 มิถุนายน	พ.ศ. 2500	เหรียญราชการชายแดน

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเนรียงูต่างประเทศ

3 พฤษภาคม	พ.ศ. 2480	การวากาซาคเยอรมัน
2 ตุลาคม	พ.ศ. 2480	เครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎอิตาลีชั้นที่ 1 สมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลีพระราชทาน
2 ธันวาคม	พ.ศ. 2481	เครื่องราชอิสริยาภรณ์เซนต์มอริส และเซนต์ลาซาร์ สมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลีพระราชทาน
8 มีนาคม	พ.ศ. 2481	เครื่องราชอิสริยาภรณ์กรังด์ครวัซ เคอลา เลยอง คอนเนอร์ ประธานาธิบดีแห่งมหาชนรัฐฝรั่งเศสให้
27 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2482	โรซิงชัน ชั้นที่ 1 สมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่น พระราชทาน
2 ธันวาคม	พ.ศ. 2492	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เซนต์ไมเคิล และเซนต์ยอร์จ ชั้นที่ 1 พระเจ้ากรุงอังกฤษพระราชทาน
29 กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2482	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ คอยต์เซนต์อาคเลออร์ ชั้น 1 ท่านพีทเรออร์ และนายกรัฐมนตรีแห่งไรซ์ เยอรมันให้
25 กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2485	คยองุกชี ชั้นสูงสุด ประคัมคอกคีรี สมเด็จพระ จักรพรรดิญี่ปุ่นพระราชทาน
7 เมษายน	พ.ศ. 2496	ออร์เคอร์ ออฟ มิลิตารี เมอริต ชั้นที่ 1 รัฐบาล แห่งประเทศสเปนให้
5 สิงหาคม	พ.ศ. 2498	สิคาตูนา ชั้นที่ 1 ของประเทศฟิลิปปินส์
5 สิงหาคม	พ.ศ. 2498	ลิเยียน ออฟ เมอริต ชั้นสูงสุดของประเทศสหรัฐ อเมริกา
5 สิงหาคม	พ.ศ. 2498	เลโอโปลด์ ชั้นที่ 1 ของประเทศเบลเยียม
5 สิงหาคม	พ.ศ. 2498	เนเคอะสันเสอะ เลว ชั้นที่ 1 ของเนเธอร์แลนด์
5 สิงหาคม	พ.ศ. 2498	นูนเคส เรนูปติก คอรลันด์ ชั้นที่ 1 ของสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมัน

- 5 สิงหาคม พ.ศ. 2498 เมร์โต เคลลา เทรพอลิกา ชั้นที่ 1 ของอิตาลี
 5 สิงหาคม พ.ศ. 2498 คาเบรอต ชั้นที่ 1 ของเคนเนดีย์
 16 สิงหาคม พ.ศ. 2498 ลานข้างรุมชาว ชั้นที่ 1 ของลาว
 17 มกราคม พ.ศ. 2498 อรรถมหาสิทธิธรรมมา ของรัฐบาลพม่า

(ประวัติ จากกองกำลังพล)

- 16 กันยายน พ.ศ. 2500 เนื่องจากภารกิจรัฐประหารของคณะนายทหาร
 ภายใต้การนำของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพล
 แปลก พิบูลสงคราม ต้องพ้นจากตำแหน่งนายก-
 รัฐมนตรี และลี้ภัยการเมืองไปยังประเทศกัมพูชา
 ต่อมา เมื่อท่านผู้หนึ่งละเอียคเดินทางจากกรุงเทพฯ
 ประเทศสวิสเซอร์แลนด์มาสมทบ จึงเดินทางไป
 สหรัฐอเมริกา
 ต่อมา เดินทางไปพำนักที่ประเทศญี่ปุ่น
 ต่อมา เดินทางไปอินเดีย และอุปสมบทเป็นภิกษุสงฆ์ที่พุทธคยา
 ต่อมา ลาสิกขาบท และเดินทางไปพำนักที่ญี่ปุ่น
 11 มิถุนายน พ.ศ. 2507 ถึงแก่อสัญกรรมที่ประเทศญี่ปุ่น ภัยโรคหัวใจวาย
 ณ บ้านพักที่ตำบลชากามิโอะโน ชานกรุงโตเกียว
 27 มิถุนายน พ.ศ. 2507 นำอัฐิกลับประเทศไทย
 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2507 ครบทำบุญ 50 วัน นำอัฐิไปบรรจุไว้ ณ วัด
 ศรีมหาธาตุ บางเขน

ประวัติ

นายควง อภัยวงศ์

- เกิด วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2445 ปีชาด เวลา 11.00 นาฬิกา
ที่เมืองพระตะบอง
- บิดา มารดา เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ กับหม่อมรอด
- ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดปราจีนบุรี
- การศึกษา ชั้นต้นจากโรงเรียนแก้วพิจิตร (โรงเรียนอภัยพิทยาคาร) จังหวัดปราจีนบุรี
จบชั้นมูล 3 จากโรงเรียนเทพศิรินทร์
จบชั้น 3 แผนกภาษาฝรั่งเศส จากโรงเรียนอัสสัมชัญ
พ.ศ. 2470 ได้ประกาศนียบัตรวิชาวิศวกรรมโยธาจากโรงเรียนใน
มหาวิทยาลัยซังตรัล ลียองเนส (Central Lyonnaise)
เมืองลียอง (Lyon) ประเทศฝรั่งเศส
มีนาคม พ.ศ. 2471 เดินทางกลับประเทศไทย
- วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2474 สมรสกับนางสาวเลขา คุณาคิดก ชิดาพระยาอรพการ-
ประสิทธิ์ อธิบดีกรมอัยการ กับนางนิว ซึ่งพบกันที่กรุงปารีส
- บรรดาศักดิ์ และยศทหาร
- พ.ศ. 2474 เป็นรองอำมาตย์เอก หลวงโกวิท อภัยวงศ์
- พ.ศ. 2484 ลาออกจากบรรดาศักดิ์
- พ.ศ. 2484 เป็นพันตรี
- ประวัติราชการ
- พ.ศ. 2471 เป็นนายช่างผู้ช่วยกองช่างโทรเลข
- พ.ศ. 2475 เป็นนายช่างโทรเลข และรักษาการในตำแหน่งนายช่างผู้อำนวยการ
- เป็นนายช่างผู้อำนวยการโทรศัพท์
- เป็นผู้รักษาการตำแหน่งอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

พ.ศ. 2478		เป็นอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข
10 ธันวาคม	พ.ศ. 2475	เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2
1 สิงหาคม	พ.ศ. 2478	เป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดพระยาพหลพลพยุหเสนา
สิงหาคม	พ.ศ. 2480	เป็นรัฐมนตรี
16 ธันวาคม	พ.ศ. 2481	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการ ในคณะรัฐบาลของนายพันเอกหลวงพิบูลสงคราม
10 มีนาคม	พ.ศ. 2485	เป็นรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม
26 มิถุนายน	พ.ศ. 2486	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
29 มิถุนายน	พ.ศ. 2487	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
1 สิงหาคม	พ.ศ. 2487	เป็นนายกรัฐมนตรี
28 มิถุนายน	พ.ศ. 2488	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
17 สิงหาคม	พ.ศ. 2488	กราบถวายบังคมลาออก
31 มกราคม	พ.ศ. 2489	เป็นนายกรัฐมนตรี
14 มีนาคม	พ.ศ. 2489	กราบถวายบังคมลาออก
6 มกราคม	พ.ศ. 2489	เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร
10 พฤษภาคม	พ.ศ. 2489	เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร
10 พฤศจิกายน	พ.ศ. 2490	เป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลชั่วคราว และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
20 กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2491	กราบถวายบังคมลาออก
21 กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2491	เป็นนายกรัฐมนตรี
6 เมษายน	พ.ศ. 2491	กราบถวายบังคมลาออก
	พ.ศ. 2493	ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร
	พ.ศ. 2500	ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร

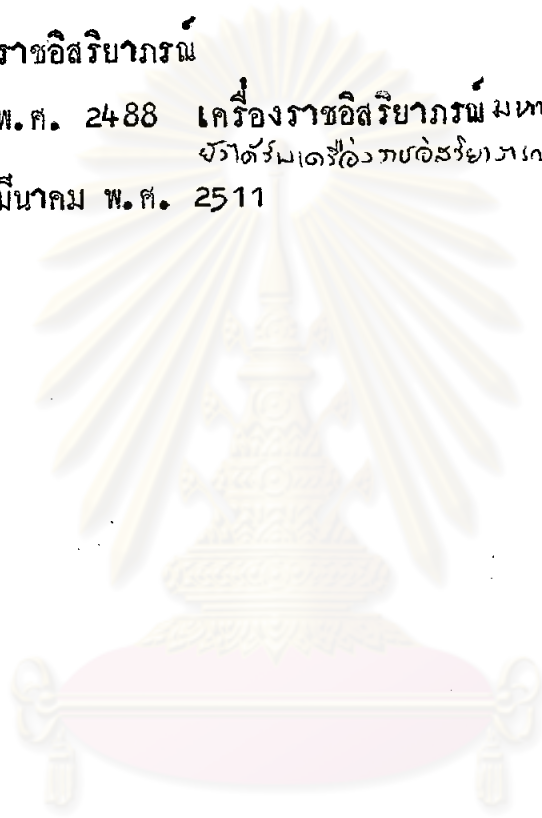
ตำแหน่งพิเศษ

11 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 เป็นรองหัวหน้าคณะในคณะผู้แทนไปเจรจาเกี่ยวกับ
ดินแดน 4 จังหวัดซึ่งเกิดกรณีพิพาทกับอินโดจีน-
ฝรั่งเศส ไปยื่นคำร้องต่อองค์การโลก

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สิงหาคม พ.ศ. 2488 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาปรมาภรณ์ ชั้น ๕ ออกนอกตึก
ข้าราชการเตรียมการอำนวยการ ปณ. ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖ ม. ๖

ถึงแก่กรรม วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2511

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติ

นายปรีดี พนมยงค์

- เกิด วันที่ 8 พฤษภาคม 2443 ที่ตำบลท่าเสาสุกรี อำเภอเมืองกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- บิดา มารดา นายเสียง และนางลูกจันทน์ พนมยงค์
- ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- การศึกษา จากโรงเรียนตัวอย่างประจำมณฑลพระนครศรีอยุธยา
จากโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
จากโรงเรียนกฎหมาย สังกัดกระทรวงยุติธรรม
สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตสยาม
ได้รับทุนรัฐบาลเรียนวิชากฎหมายที่ประเทศฝรั่งเศส ได้ปริญญาเอก
ทางกฎหมาย และ ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางเศรษฐศาสตร์
กุมภาพันธ์ 2469 เดินทางกลับประเทศไทย
- บรรดาศักดิ์ พ.ศ. 2472 ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นอำมาตย์ตรี หลวงประดิษฐ-
มนูธรรม
- ประวัติราชการ เป็นเสมียนพนักงานในกรมราชทัณฑ์ หลังจากสำเร็จจาก
โรงเรียนกฎหมาย สังกัดกรมยุติธรรม
พ.ศ. 2469 เป็นผู้พิพากษา หลังจากเดินทางกลับจากประเทศฝรั่งเศส
เป็นเลขานุการกรมร่างกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม และเป็น
อาจารย์สอนวิชากฎหมาย

ประวัติและตำแหน่งทางการเมือง

- 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นผู้ก่อการขึ้นแนวหน้าฝ่ายพลเรือนในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว^{ถวาย}ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว^{เพื่อ}ลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้พลางก่อน
- กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2476 ได้เสนอเค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติ แต่โครงการนี้ตกไป และถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ตามกฎหมายคอมมิวนิสต์ของพระยามโนปกรณนิติธาดา
- 12 เมษายน พ.ศ. 2476 ถูกเนรเทศออกนอกประเทศ ไปพำนักอยู่ประเทศฝรั่งเศส เดินทางกลับประเทศไทยหลังการรัฐประหารของพระยาพหลพลพยุหเสนา
- 10 มีนาคม พ.ศ. 2476 สถาปนาแทนราษฎรลงมติรับ ร่องรายงานของคณะกรรมการสอบสวนหลวงประดิษฐมนูธรรมที่ลงมติว่าหลวงประดิษฐมนูธรรมมิได้เป็นคอมมิวนิสต์
- 1 ตุลาคม พ.ศ. 2476 เป็นนายกรัฐมนตรีลอย ของรัฐบาลชุดพระยาพหลพลพยุหเสนา
- 22 กันยายน พ.ศ. 2479 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- 20 ธันวาคม พ.ศ. 2481 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- 16 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- 24 มีนาคม พ.ศ. 2489 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 8 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 กราบถวายบังคมลาออก เนื่องจากกรณีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 สวรรคต
- 11 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เป็นนายกรัฐมนตรี
- 21 สิงหาคม พ.ศ. 2489 กราบถวายบังคมลาออก

- เป็นผู้พิเศษเดินทางรอบโลกเพื่อเจริญสัมพันธไมตรี
กับต่างประเทศ
- พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 ลี้ภัยไปมลายู หลังการรัฐประหารภายใต้การนำของ
จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
- ต่อมา เดินทางไปพำนักยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
เป็นเวลา 22 ปี
- ต่อมา เดินทางไปพำนัก ณ เมืองอองโตนี ประเทศฝรั่งเศส

ผลงาน

1. เป็นผู้ประศาสน์การ ในการสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง
ที่กรมทหารท่าช้างวังหลวง ท่าพระจันทร์
2. เป็นผู้ร่างหลัก 6 ประการของคณะราษฎร
3. เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7
ทรงพระราชทานเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475
4. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร พุทธศักราช 2475
5. เป็นผู้ก่อตั้งระบบเทศบาลขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเป็นฐานของระบอบประชาธิปไตย
6. ไปอังกฤษ เพื่อเจรจาขอลดคอกเบี้ยเงินกู้ที่กู้มาแต่สมัยราชาธิปไตยได้สำเร็จ
7. เป็นผู้ออกกฎหมายประมวลรัษฎากร เป็นการเริ่มเก็บภาษีแผ่นดินใหม่
8. เป็นผู้ตั้งศูนย์กลางกรมบัญชีกลาง ของกระทรวงการคลัง เป็นวิธีหาทางปลดหนี้
ของข้าราชการชั้นผู้น้อย
9. เจริญกับต่างประเทศ เพื่อยกเลิกสัญญาอันทำให้ไทยเสียเปรียบทางการศาล
10. หัวหน้าขบวนการเสรีไทยในประเทศ
11. ดำเนินการในเรื่องการเจรจาในเรื่องเอกราชของชาติ
12. ตั้งพรรคการเมืองขึ้นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2489
13. ได้รับความยกย่องเป็นรัฐบุรุษอาวุโส

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางอุบล จิระสวัสดิ์ (ศิวิโรรสกุล)

วุฒิการศึกษา อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีที่สำเร็จการศึกษา 2511

ตำแหน่งหน้าที่ อาจารย์โท วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย